

Előterjesztés
Sárbogárd Város Önkormányzat Képviselőtestületének
2011. december 16.-i rendkívüli ülésére

Tárgy: Sárbogárd Város Integrált Városfejlesztési Stratégiájának és Antiszegregációs Tervének elfogadása

Tisztelt Képviselőtestület!

Sárbogárd Város Önkormányzat Képviselőtestülete 209/2011. (VIII. 26.) Kth. sz. határozatában döntött a KDOP-3.1.1/B-11 kódjelű „Értékmegőrző és funkcióbővítő városrehabilitáció a 10 000 fő feletti és 20 000 fő alatti városokban” című pályázati felhívásra pályázat benyújtásáról.

A pályázatnak kötelező melléklete kell, hogy legyen többek között az Integrált Városfejlesztési Stratégia vagy a Megvalósíthatósági Tanulmány, melyet a 223/2011. (X. 04.) Kth. sz. határozat alapján lefolytatott közbeszerzési eljáráson nyertes Eco-Cortex Tanácsadó, Szolgáltató Kft (7622 Pécs, Dohány utca 7.) készített el.

Az Integrált Városfejlesztési Stratégia és az Antiszegregációs Terv összefoglalója jelen előterjesztés mellékletlét képezi (1. sz. melléklet). Mivel a teljes dokumentum több száz oldalas, azt takarékosági okokból nem mellékeljük, viszont teljes terjedelmében a polgármesteri irodában, a pályázati referensnél vagy a műszaki osztályon megtekinthető.

Sárbogárd Város Önkormányzatának Képviselőtestülete 2008-ban a 140/2008. (VI. 11.) Kth. sz. határozattal elfogadott már egy Integrált Városfejlesztési Stratégiát, melyet az akkori városrehabilitációs pályázathoz készítettett. Ezen pályázat nem volt eredményes, tartalmi vizsgálatra nem is került sor, ezért a 2012-ben benyújtandó pályázathoz, új Integrált Városfejlesztési Stratégia készült széles körű társadalmi egyeztetés biztosításával (2011. szeptember 20. 2011. október 29. 2011. november 22.), a civil szervezetek bevonásával.

A fórumokon, illetve az írásban érkezett észrevételek lehetőség szerint beépítésre kerültek a stratégiába.

A tervezési dokumentum készítői figyelembe vették a rendelkezésre álló, releváns tervezési programokat (regionális, megyei, kistérségi, városi szintű stratégiák, programok), de teljes körű – a lehetőségek szerint – friss adatgyűjtésre építve, széles körű nyilvánosságot biztosítva, társadalmi párbeszédben alakították ki az új IVS-t.

Az IVS szerkezeti tekintetben Helyzetelemzésből és Stratégiából épül fel, valamint azonosítja és bemutatja az akcióterületeket, melyeken - civil egyetértéssel - városrehabilitációs akciókat tervezünk a következő 5-7 évben.

A Helyzetelemzés meghatározza Sárbogárd város helyét a városhierarchiában, valamint a térségben. Foglalkozik a város környezetének és területfelhasználásának jellegzetességeivel, térszerkezeti sajátosságaival. Városi szintű és városrészi szintű gazdasági, műszaki és társadalmi adatokat dolgoz fel, értékkel.

A városi és a városrészi SWOT-ok (erősségek, gyengésségek), valamint az antiszegregációs terv helyzetelemzése alapján összegezhető, hogy a munkahelyek hiánya, a stagnáló gazdasági helyzet, a demográfiai tendenciák romlása és a külső városrészek leszakadásának, szegregálódásának veszélye Sárbogárd város legsúlyosabb problémái.

Az IVS-ben akció területek kerültek kijelölésre. Az akcióterületek kijelölésének az a célja, hogy a város a közép-és hosszú távú céljainak elérését a fejlesztési tevékenységek, beavatkozások területi alapú tervezésével, megvalósításával, optimális időbeni ütemezéssel és a forrásabszorpciós képesség javításával valósítsa meg.

A város hosszú távú célja: a város differenciált településjellegével (kisvárosias, falusias) harmonizáló környezet fenntartható fejlesztése. Ennek elérése érdekében középtávú célként került azonosításra a városiasság erősítése a tengelyben lévő városrészekben. Ehhez kapcsolódik a sárbogárdi városrészben és a sárszentmiklósi városrészben egy-egy akcióterület kijelölése, amelyeken városrehabilitációs akciókat valósít meg a város a központi funkciók és a decentrum funkciók erősítése és új funkciók kialakítása érdekében. Ugyan ezek az akciók a város legsúlyosabb problémájának, a munkanélküliségnek az enyhítéséhez nem járulnak hozzá, de a város és a kistérség lakosainak komfortérzetét javítják, így a város népességmegtartó ereje javulhat.

Az IVS két városrészben jelöl ki akcióterületet, a sárbogárdi városrészben „városközponti akcióterület”-et (1. sz. akcióterület), a sárszentmiklósi városrészben a „sárszentmiklósi decentrum” akcióterületeket (2. sz. akcióterület). Ezen a két területen tervezzük a városrehabilitációs fejlesztéseket a következő 5-7 évben.

A városközponti akcióterület a város és kistérség közigazgatási, oktatási, közművelődési, kulturális mikro-centruma. A sárszentmiklósi akcióterület az elnyúló városszerkezetű település decentruma, melynek fejlesztése éppen a városon belüli nagy távolságok miatt szükséges.

„Városközponti” akcióterület (1. sz. akcióterület)

Az akcióterületet észak felől - az óramutató járásával megegyező irányba haladva - a következő utcák határolják: Tury Miklós utca - Tompa Mihály utca - Kossuth Lajos utca - Attila utca - Ady Endre út.

A „sárszentmiklósi decentrum”, akcióterület (2. sz. akcióterület)

Északról kiindulva, óramutató járásával megegyező irányba haladva a sárszentmiklósi akcióterületet a következő utcák határolják: Semmelweis utca - Munkácsy Mihály utca - Rákóczi Ferenc utca - Széchenyi utca - Köztársaság út - Vasút utca - Táncsics utca - Vörösmarty utca - Köztársaság út.

A részletes célokat, fejlesztési elképzeléseket a mellékelt Összefoglaló tartalmazza.

Az antiszegregációs program:

Célja a szegregátumok rehabilitációja, a veszélyeztetett városrészek leszakadásának megállítása, a leszakadás visszafordítása. A földrajzi adottságokból fakadó sajátos településszerkezet miatt egységes városi szövet kialakulására Sárbogárdon nincs lehetőség, ezért a külső városrészeket szolgáltatási, infrastrukturális értelemben kell a városközpontokhoz közelíteni, ezzel adva esélyt az itt élőknek arra, hogy hagyományukat nem feladva, a városi lét előnyeiből részesüljenek. Az infrastrukturális fejlesztések megvalósítása során a környezeti fenntarthatóság szempontjainak maximálisan érvényesülni kell, ez a közösség(ek) társadalmi fenntarthatóságához és az antiszegregációs program sikeréhez is hozzájárul.

A fenti cél elérése elsősorban a város szerkezete miatt a leszakadó városrészekben megvalósuló társadalmi mobilizációs program megvalósítása révén lehetséges.

Ennek egyik eleme a széles körű szakképzési lehetőségek biztosítása, a felnőttképzés szélesítése, tanoda programok bevezetése. A társadalmi re-integrációt eredményező képzések mellett kiemelten fontos feladat a foglalkoztatási lehetőségek bővítése. A lakhatási körülmények javulását egyrészt a - teljes településrészeket érintő, a városrészi célrendszerben is megfogalmazott- jelentősebb infrastrukturális fejlesztések révén lehet elérni pl. csapadékvíz-elvezetés, korszerű szennyvíz-elvezető rendszer, szélessávú internet stb. kiépítése. A településrészek fenntartható fejlesztéséhez, a lakhatás javításához az egyéni, közösségi kezdeményezések is hozzájárulnak (pl. energia megtakarítást eredményező lakossági beruházások). A közösségi összefogás a helyi adottságokat kihasználni tudó képzési és foglalkoztatási programok elindulását is eredményezheti. Ez a szegregálódás oldásán túl a településrészek lakói számára a társadalmi mobilitást is elősegítheti. Hosszú távon ez az adott településrészek felértékelődésével járhat.

Tisztelt Képviselőtestület!

A KDOP-3.1.1/B-11 kódjelű „Értékmegőrző és funkcióbővítő városrehabilitáció a 10 000 fő feletti és 20 000 fő alatti városokban” című pályázati felhívásra benyújtandó pályázat tartalmáról, külön előterjesztés fog készülni. A pályázathoz jóvá kell hagynunk a város Integrált Fejlesztési Stratégiáját és az Antiszegregációs Tervét, egyben hatályon kívül kell helyeznünk a 140/2008.)VI. 11.) Kth. sz. határozattal elfogadott Integrált Városfejlesztési Stratégiát és a 139/2008.)VI. 11.) Kth. sz. határozattal elfogadott Antiszegregációs tervet. Továbbá az új Antiszegregációs terv elfogadását követően módosítani szükséges a 2011. október 14-i testületi ülésen elfogadott Sárbogárd Város Esélyegyenlőségi Programját

Kérem a Képviselőtestületet, hogy jelen előterjesztést vitassa meg és a határozati javaslat szerint, döntését hozza meg.

Határozati javaslat

Sárbogárd Város Önkormányzat Képviselőtestülete a „Sárbogárd Város Integrált Városfejlesztési Stratégiájának és Antiszegregációs Tervének elfogadása” tárgyú előterjesztést megtárgyalta és a következő döntést hozza:

Sárbogárd Város Önkormányzat Képviselőtestülete Sárbogárd Város Integrált Városfejlesztési Stratégiáját változtatások nélkül elfogadja.

Sárbogárd Város Önkormányzat Képviselőtestülete Sárbogárd Város Antiszegregációs Tervét változtatások nélkül elfogadja.

Felhatalmazza a polgármestert, hogy a Képviselőtestület által elfogadott dokumentumokat, pályázatok mellékleteként felhasználja.

A 140/2008.)VI. 11.) Kth. sz. határozattal elfogadott Integrált Városfejlesztési Stratégiát és a 139/2008.)VI. 11.) Kth. sz. határozattal elfogadott Antiszegregációs tervet 2011. december 16. napjával hatályon kívül helyezi.

Utasítja a polgármestert, hogy a 238/2011. (X. 14.) Kth. sz. határozattal jóváhagyott Sárbogárd Város Esélyegyenlőségi Programot az elfogadott új Antiszegregációs Tervnek megfelelően dolgozza át.

Felelős: polgármester

Határidő: folyamatos

Sárbogárd, 2011. december 13.


Dr. Sükösd Tamás
polgármester



SÁRBOGÁRD VÁROS INTEGRÁLT VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

Összefoglaló



2011. december

Készítette:

Eco-Cortex
Tanácsadó Iroda

1 BEVEZETÉS

A városok és agglomerációik jelentik az európai életforma egyre terjedő tipikus színterét: a városok fogadják be a legtöbb munkahelyet, vállalkozást, amelyek tevékenysége meghatározó a gazdasági növekedés, a foglalkoztatottság és versenyképesség szempontjából. Minél inkább be tudja tölteni egy város a térségének központi szerepkörét a közszolgáltatások, üzleti szolgáltatások, szabadidős tevékenységek és munkalehetőségek terén, annál eredményesebben tudja a város környezetének erőforrásait mobilizálni és a gazdaságot dinamizálni. Napjainkban Sárbogárd város kistérségi központként közigazgatási és szolgáltató központja a kistérségnek, de a város gazdasága stagnál, a város saját foglalkoztatást sem tudja bővíteni, tehát nem rendelkezik olyan gazdasági potenciállal, amellyel dinamizálni tudná a környező települések gazdaságát.

A modern város-fogalomhoz hozzátartozik a minőségi értéket hordozó városi arculat, városközpont, a komfortos lakókörnyezet, a fejlett és differenciált szolgáltatási kínálat is. Hazánkban a települések nagy részének nem megfelelő a külső megjelenése, arculata; sok város- és településközpont állapota elhanyagolt, nem felelnek meg a mai kor életminőségi követelményeinek. A leromlott fizikai környezet sok esetben szociális problémákkal párosul és hatására telepszerű lakókörnyezetek alakultak ki, ahol a növekvő elszegényedés gátolja a gazdasági és társadalmi fejlődést, továbbá kedvezőtlenül hat a közbiztonságra. Az ilyen településrészeken a lakosság többségét alacsony jövedelmű nyugdíjasok, munkanélküliek, többszörösen hátrányos helyzetű csoportok, például romák teszik ki. Sárbogárd városra is érvényesek a fenti jelenségek.

Városaink többsége jelentős fejlesztésekre szorul. Hazánkban – hosszú évekig - a városfejlesztési elképzelések jórészt a fizikai infrastruktúra megújítására szorítkoztak, nem helyezvén kellő hangsúlyt a funkcióbővítés fontosságára, valamint az érintett lakosság bevonására, a helyi közösség összetartó erejének fokozására.

E tekintetben történtek előrelépések, így az Új Széchenyi Terv *KDOP-3.1.1/B-11-Értékmegőrző és funkcióbővítő városrehabilitáció a 10000 fő feletti és 20000 fő alatti városokban* című pályázati kiírás is már az innovatív városfejlesztési módszerek megismerését és alkalmazását követeli meg a pályázó városoktól az ún. Integrált Városfejlesztési Stratégia (IVS) és az ennek szemléletében kialakított pályázati koncepció és Megvalósíthatósági Tanulmány kidolgoztatásával.

Az IVS területi megközelítésű tervezési dokumentum, amelyben - abban az esetben, ha nincs a városnak közép-és hosszú távú stratégiája – meg kell jeleníteni városi differenciált célrendszerét és a fejlesztési elképzelések ehhez való viszonyát.

A víziók és városfejlesztési stratégiák megalkotásában elengedhetetlen feltétel és demokratikus előírás a helyi lakosok támogató bázisa és a civil szervezetek partneri részvétele.

Sárbogárd Város Önkormányzatának Képviselőtestülete 2008-ban elfogadott már egy Integrált Városfejlesztési Stratégiát, melyet városrehabilitációs pályázathoz készítettett. A pályázat nem volt eredményes, ezért 2012-ben új pályázatot, s ehhez új Integrált Városfejlesztési Stratégiát alakít ki a városvezetés, széles társadalmi egyeztetést biztosítva a civil szervezetek számára is.

Jelen tervezési dokumentum készítői figyelembe vették a rendelkezésre álló, releváns tervezési programokat (regionális, megyei, kistérségi, városi szintű stratégiák, programok), de teljes körű – a lehetőségek szerint – friss adatgyűjtésre építve, széles körű nyilvánosságot biztosítva, társadalmi párbeszédben alakították ki az új IVS-t.

Az IVS szerkezeti tekintetben Helyzetelemzésből és Stratégiából épül fel, valamint azonosítja és bemutatja azokat az akcióterületeket, melyeken a városvezetés - civil egyetértéssel - városrehabilitációs akciókat tervez a következő 6-7 évben.

A Helyzetelemzés meghatározza Sárbogárd város helyét a városhierarchiában, a térségben. Foglalkozik a város környezetének és terület-felhasználásának jellegzetességeivel, térszerkezeti sajátosságaival. Városi szintű és városrészi szintű gazdasági, műszaki és társadalmi adatokat dolgoz fel, értékkel.

A Helyzetelemzés legfontosabb megállapításait SWOT-analízisben rögzítettük.

2 SWOT ANALÍZIS A VÁROS EGÉSZÉRE VONATKOZÓAN

SWOT analízis	
Erősségek	Gyengeségek
Földrajzi elhelyezkedés, térségi szerep, városszerkezet	
<ul style="list-style-type: none"> - A város kiterjedtsége nagy, jelentős mezőgazdasági területekkel rendelkezik - Kistérségi központ, a kistérség egyetlen városa - Relatív közelség és jó közúti kapcsolat az autópályákhoz (M6-M7) - Az európai regionális innovációs tengelyek metszéspontja körüli elhelyezkedés - Közlekedési csomópont (vasút), ennek révén a városnév közismertsége 	<ul style="list-style-type: none"> - Városszerkezet: városrészek szétagoltsága, elszigetelődése geomorfológiai okok miatt - Városrészek egyenetlen fejlődése - A városra és a városrészek fejlődésére vonatkozó stratégiai programozás hiánya

Gazdaság	
<ul style="list-style-type: none"> - Műszaki végzettséggel és tapasztalattal rendelkezők jelenléte a városban - Mezőgazdasági téren tapasztalt lakosság - Kihasználható ingatlanok (gyártelepek, raktárak, laktanyák) - A működő vállalkozások magas száma, a működő vállalkozások számának emelkedése - Lótenyésztésnek, lóversenyeknek, fogathajtásnak és hobbilovaglásnak hagyományai vannak - Turisztikai szálláshelyek rendelkezésre állnak - Működő ökoturisztikai vállalkozás jelenléte 	<ul style="list-style-type: none"> - Monokultúra a mezőgazdaságban - A mezőgazdasági termékek alacsony feldolgozottsági szintje - Kiegyenlítetlen birtokszerkezet → alacsony szervezetségű mezőgazdaság - Mezőgazdasági utak elhanyagoltsága, véderdők hiánya - Közép és nagyvállalatok hiánya - Kényszervállalkozások jelenléte - Iparűzési adó visszaesése - Turisztikai attrakciók hiánya, a meglévő vonzerők turisztikai terméké váló szervezése hiányzik - A meglévő régészeti lelőhelyek és műemlékek nincsenek bemutatható állapotban - Hiányos az idegenforgalmi alapinfrastruktúra (parkolók, járdák, kerékpárutak) - Nincsen kidolgozott turisztikai fejlesztési és marketing stratégia, információs rendszer - Nem működik a városban turizmus-szervező szervezet (Tourinform iroda, desztináció-menedzsment szervezet, utazási iroda)
Társadalom	
<ul style="list-style-type: none"> - Civil szerveződések erősek, a város iránt érdeklődő lakosság - Erős lakossági igény a kultúrára és igényes szórakoztatásra 	<ul style="list-style-type: none"> - Kedvezőtlen demográfiai tendenciák (előregedés, elvándorlás) - A korábbi foglalkoztatási formák megszűnése - Lecsökkent a foglalkoztatás - Tartósan magas munkanélküliség - Alacsony a szakképzett munkaerő száma
Települési - környezet	
<ul style="list-style-type: none"> - Jó természeti erőforrások (jó minőségű termőföld, magas napsütéses óraszámok, kedvező csapadékmennyiség, szél, termálvíz, Rétszilasi - tavak Természetvédelmi Terület) - Levegőszennyező pontforrások nincsenek - Ipari jellegű üzemek nem szennyezik a környezetet - Néhány országos és helyi védettség alatt álló épület van a városban 	<ul style="list-style-type: none"> - Helyenként mocsaras területek, magas talajvízszint - Belvíz és csapadékvíz elvezetés megoldatlansága - Leromlott lakásállomány a külső városrészekben, de helyenként a belvárosban is - Elhanyagolt műemlékek - Hiányos közművek a külső településeken - Közlekedési kapcsolatai gyenge minőségben állnak rendelkezésre és

<ul style="list-style-type: none"> - Magas a közművek aránya a tengely településeken - Iringó tanösvény 	<ul style="list-style-type: none"> - hiányosak - Hiányzik az egységes városképi megjelenés - Virágok, zöld területek hiánya
Közszolgáltatások	
<ul style="list-style-type: none"> - A településen biztosítottak a szociális alapszolgáltatások - Jól működő jelzőrendszer a családsegítés és gyermekjóléti ellátás területén - aktív művelődési és sportélet 	<ul style="list-style-type: none"> - A szakképző intézmények hiánya - (Felsőoktatás hiánya) - Fejletlen a felnőttoktatási rendszer - kapacitáshiány a szociális szolgáltatások területén (pl. bölcsőde) - a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés nem egyenletes a széttagolt településszerkezet miatt - hiányos a sportéletet szolgáló infrastruktúra (nincs sportcsarnok, uszoda, kiépített lovas-pálya) - Felújításra szoruló közművelődési épületek (művelődési ház, klubházak) - Centralizált közszolgáltatási rendszer
Lehetőségek	Veszélyek
Városszerkezet	
<ul style="list-style-type: none"> - A tengelymenti településrészek integrációja - A fejlesztési területek újrapozicionálása az IVS és később a városfejlesztési koncepció kapcsán 	<ul style="list-style-type: none"> - A periférián fekvő települések gazdasági-társadalmi folyamatainak további romlása
Gazdaság	
<ul style="list-style-type: none"> - Bio- és organikus körülmények közt előállított termékek iránti kereslet bővül- termékdiverzifikálás a biotermékek, organikus mezőgazdaság irányába, őshonos fajtákra alapozva - Erdőtelepítés és vadgazdálkodás fejlesztése - Alternatív (nem élelmiszertermelési célú) növénytermesztés lehetőségei repce, energianövény (pl. a dunaföldvári Bioetanol üzembe), gyógynövények - Élelmiszer feldolgozás és egyéb ipar telepítése a térségbe (pl. halfeldolgozás, elektronikai ipar, gépipar, műanyagipar), gyors felfuttatás lehetősége a rendelkezésre álló infrastruktúra és munkaerő alapján - Öko-turisztika, agrárturizmus: termékfejlesztés lehetősége, szervezett turizmus megteremtése 	<ul style="list-style-type: none"> - Az együttműködési hajlandóság, gyakorlat hiánya miatt nem sikerül a lehetőségek kihasználása (egyes önkormányzatok, vállalkozások valamint szomszédos kistérségek közötti együttműködést) - Működő vállalkozásokon belül nagy az egyéni vállalkozók aránya, ezeknek a vállalkozásoknak kicsi a tőkeerejük

Társadalom	
<ul style="list-style-type: none"> - A fiatalok szabadidejének tartalmas kitöltése, a minőségi szórakoztatási és kulturális kínálat fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> - Elvándorlás (diplomások, kvalifikált munkaerő) - Népeség csökkenés - Előregedő társadalom - A helyi társadalom kohéziójának, a fiatalok lekötésének hiánya a bűnözés növekedéséhez vezethet
Települési - környezet	
<ul style="list-style-type: none"> - Megújuló energiaforrások kihasználása (nap-, szél, geotermikus energia) - Hasznosítható ingatlanok, Logisztikai bázis (Key- Tech, Videoton gyártelep) hasznosítása- foglalkoztatás bővítése - Sok feltáratlan régészeti lelőhely – a történelmet átfogó bemutatási lehetőségek - A Cifrabolondvár UNESCO örökségre való jelöltetése 	<ul style="list-style-type: none"> - A hasznosítatlan ingatlantömeg hasznosításának elmaradása jelentős környezetterheléshez és rekultivációs költségekhez vezethet (laktanya)
Közzolgáltatások	
<ul style="list-style-type: none"> - Decentralizált közzolgáltatási struktúra - egyenletes ellátottsági színvonal - fejlett, a művelődést és a sportéletet szolgáló infrastruktúra - teljes körű, az igényeknek megfelelő szociális szolgáltatások rendszere 	<ul style="list-style-type: none"> - fokozódó centralizáció - egyes alapszolgáltatások megszűnése

1. táblázat: SWOT analízis

3 SWOT-ANALÍZIS A VÁROSRESZEKRE VONATKOZÓAN

Sárbogárd központi városrész	
Erősségek	Gyengeségek
Városszerkezet	
<ul style="list-style-type: none"> - A város szerkezeti tengelyében települt - Történelmi városmag; ebből is adódik a központi szerepe 	<ul style="list-style-type: none"> - 63-as út kettéválasztja a városrészt - Vasút Sárbogárdot és Alsótöbörzsököt kettéválasztja - Tervezetlen benyomást keltő területhasználat - Hosszan elnyúló, egyenetlenül szervesült városrész (megmaradt az úti falu jellege) - Keskeny utcák
Gazdaság	
<ul style="list-style-type: none"> - VIDEOTON gyártelep, a Key-Tech, Szovjet laktanya ipari célú kihasználhatósága - Vállalkozások nagy része itt található 	<ul style="list-style-type: none"> - VIDEOTON gyártelep, a Key-Tech, Szovjet laktanya barna mezős területei nincsenek kihasználva - Bevásárlóközpontok elvonják a forgalmat a belvárosi üzletektől
Társadalom	
<ul style="list-style-type: none"> - Legfiatalabb korszerkezetű városrész - Legjobb munkanélküliségi mutatók - Legmagasabb az egyetemi/főiskolai végzettségűek száma - Erős civil szervezetek 	<ul style="list-style-type: none"> - Elvándorlások/ csökkenő népességszám - Városi szemét megjelenése (drogok,...) - Romló közbiztonsági helyzet, közterületeken alvilági elemek megjelenése
Települési - környezet	
<ul style="list-style-type: none"> - Turisztikai lehetőségek - Vasútállomás - Teljesen közművesített - Jó megközelíthetőség - Jó tömegközlekedési adottságok - Vegyes lakóterületi funkció - Helyi és országosan védett építészeti értékek 	<ul style="list-style-type: none"> - Egységes városkép hiánya, kicsi városias belváros - Leromlott épületállomány a belvárosban - Nagy átmenő forgalom - Járdák, bicikli út hiánya - Nagyobb, összefüggő zöldfelületek hiánya - Leromlott, elhanyagolt, gazdátlan házas ingatlanok növekvő száma
Köszolgáltatások	
<ul style="list-style-type: none"> - A közintézmények itt találhatóak - Jó alap és középfokú oktatási intézmény ellátottság - Egészségügyi ellátás központja - Helyi sajtó működése – Bogárd és Vidéke 	<ul style="list-style-type: none"> - szakképzés hiánya - Leromlott állapotú művelődési ház - fejletlen felnőttoktatási rendszer

Lehetőség	Veszély
Városszerkezet	
- Szervesen összekapcsolni a tengelyen lévő városrészekkel (Sárbogárd-Sárszentmiklós), ezzel egy egységes városszerkezet kialakulhat	- A belváros épületállományának további romlásával a belváros taszító jellegűvé válhat, kiürülése elindulhat
Gazdaság	
- Elhagyott épületek és barnamezős területek kihasználása	- Belvárosi üzletek tönkremennek, a centrumot nem sikerül hangsúlyosabbá tenni
Társadalom	
- Munkahelyteremtéssel növelni lehetne a város népesség számát - Városi strand kialakítása	- Népesség csökkenés
Települési - környezet	
- Kerékpárút hálózat kiépítése - Az M8-as autópálya és az elkerülő út megépítése - Nagyobb összefüggő zöld területek, játszóterek építése - Sportpályák kiépítése - Panelprogram újraindítása	- Nagy az átmenő forgalom- egészségromlás és balesetek számának növekedése - Magas zaj és porszenyezettség - Épület szerkezetek állapota romolhat - Védett épületek amortizálódása
Közzolgáltatások	
- Szakképzés, megteremtése - Felnőttképzés bővítése	- A munkaerő kínálat romlik, nehéz lesz munkahelyeket teremteni

Sárszentmiklós	
Erősségek	Gyengeségek
Városszerkezet	
- Várostenyelyben elhelyezkedő tagolt településszerkezetű városszerkezet	- 63-as út szétválasztja a városrészt
Gazdaság	
- Csak itt van működő ipari vállalkozás	- A meglévő ipari létesítményeket nem lehet bővíteni
Társadalom	
- Erős civil szervezetek - Fiatalok betelepülése (ideiglenes lakosság)	- Nincs önálló községháza
Települési - környezet	
- Magas a közmű ellátottság - Jó megközelíthetőség - Vegyes lakóterületi funkciók - Új településrészek kialakulása - Fejlődő sportterület	- Járdák, parkolók hiánya - Gazdasági létesítmények a városrész központjában (magterület) vannak - Közösségi terek hiánya - Egységes városkép hiánya

-	Alvótelepülés	
Közzolgáltatások		
-	Alapfokú-, és középfokú oktatási intézmények (központi szerepük van)	
-	Orvosi rendelés, gyógyszerár	
Lehetőség		Veszély
Városszerkezet		
-	Elkerülő út és az M8-as autópálya megépítése csökkentené az átmenő forgalmat	- Az átmenő forgalom tovább ronthatja a 63-as út melletti állapotokat
Gazdaság		
-	Gabonátároló kihasználása	-
-	A város magját elkerülő út a gazdasági létesítményekhez	
Társadalom		
-		- Állandó lakosság csökkenése
Települési - környezet		
-	Kerékpárút hálózat kiépítése	- Nagy az átmenő forgalom
-	Járdák, parkolók építése	- Zaj és porszennyezés
-	Nagyobb egységes zöldfelületek, játszóterek építése	- Épület szerkezetek állapota romolhat
-	Kerékpárút hálózat kiépítése	- Miocén korú riolit- tufa bánya tájseb marad rekultiváció híján
-	Átmenő forgalom csökkentése az elkerülő út elkészültével	
-	Régi malom épületének kihasználása – akár turisztikai céllal	
Közzolgáltatások		
-		

Alsótöbörzsök		
Erősségek	Gyengeségek	
Városszerkezet		
-	Közel van a vasúthoz és a városközponthoz	- A vasút elválasztja a központi városrésztől
-	Falusias településrész	- Nincs közösségi központja
		- Nem tud szervesülni a központi városrészekkel
Gazdaság		
-	Dózsa laktanya megléte	-
Társadalom		
-		- Öregedő társadalom
		- Nincs önálló kulturális egyesülete
Települési - környezet		

- A központhoz és a vasúthoz való közelség	- Zöldfelületek, közösségi terek hiánya
- Jó megközelíthetőség	- Egységes városkép/településkép hiánya
- Magas a közmű ellátottság	
Közzolgáltatások	
- Alap-, és középfokú oktatás jelenléte	- Alacsony az oktatási szint
- Van orvosi ellátás és könyvtár	- Leépülő közzolgáltatások
- Helyi sajtó működése (Sárrét Híd)	
Lehetőség	Veszély
Városszerkezet	
-	- A tengelyben lévő városrészekről leszakad
Gazdaság	
- A Dózsa György laktanya gazdasági célú hasznosítása	-
Társadalom	
-	- Népeség csökkenés
Települési - környezet	
- Kerékpárút hálózat kiépítése	- Túlzott beépítés
- Alközpont, közösségi terek kiépítése	- Magas talajvízszint
- Lakókörnyezet komfortosabbá tétele	
Közzolgáltatások	
- Az iskola megmentése	- A még működő iskola bezárhat

Kislók	
Erősségek	Gyengeségek
Városszerkezet	
- Egységes településkép	- Nincs közösségi központja
	- Nem tud szervesülni a központi városrészekkel
Gazdaság	
- A városrészek közül a legprosperálóbb	-
- Mezőgazdasági vállalkozások jelenléte	
- Értékes mezőgazdasági területek	
Társadalom	
- Erős helyi identitástudat	- Nincs kultúrháza
	- Öregedő társadalom
Települési - környezet	
- Csendes, falusias környezet	- Nem teljes a közmű ellátottság
- Ritka beépítés	- A lakásállomány nagy része alacsony komfortfokozatú
- Cifrabolondvár (régészeti lelőhely)	- Nincs kerékpárút
- Egyéb feltáratlan régészeti lelőhelyek történelmen átívelő korokból	- Házak többsége régen épült

- Ritka növénytársulások	- Kevés a szilárdburkolatú út - A helyben foglalkoztatottak száma kicsi
Közzolgáltatások	
	- Nincs működő közösségi ház
Lehetőség	Veszély
Városszerkezet	
- Ritka beépítés – a beépítés növelése	-
Gazdaság	
- Szállítmányozási cégeknek lehetne bejelentett telephelye – logisztika - Regionális hulladéklerakó kihasználása – metánlecsapolás és helyi hasznosítás	-
Társadalom	
-	- Népeség csökkenés
Települési - környezet	
- Alvótelepülés kialakítása - Kerékpárút hálózat kiépítése - Közlekedési kapcsolatok fejlesztése - Lakókörnyezet komfortosabbá tétele	- Csuszamlás veszély (lőszplatóra települt)
Közzolgáltatások	

Puszttaegres	
Erősségek	Gyengeségek
Városszerkezet	
	- Zsákfalú - Nem tud szervesülni a központi városrészekkel
Gazdaság	
	- Nincs turisztikai vonzerő
Társadalom	
- Önálló egyházközségként működik, önálló templom, nagy hitélet	- Népeségmegtartó ereje csökken - Szegregálódás
Települési - környezet	
- Szép természeti környezet – völgyben fekszik, régi szőlőhely - Rendezett porták jelennek meg - Saját vízmű rendszere van	- Kiugróan magas (58,8%) az alacsony komfort fokozatú lakások aránya - Infrastrukturális problémák – rossz tömegközlekedési kapcsolat a központi várossal - Járdák rossz állapotúak, hiányosok

	<ul style="list-style-type: none"> - Házak többsége régen épült - Nem teljes a közmű ellátottság - Kevés szilárd burkolatú út van
Közzolgáltatások	
<ul style="list-style-type: none"> - Korszerű óvoda - Mindennapos orvosi rendelés 	<ul style="list-style-type: none"> - Nincs iskola - rossz műszaki állapotú művelődési ház
Lehetőség	Veszély
Városszerkezet	
Gazdaság	
Rétszilasi tavakhoz, természetturizmushoz kapcsolódó falusi szálláshelyek kialakítása	
Társadalom	
	<ul style="list-style-type: none"> - Néesség csökkenés - További szegregáció
Települési - környezet	
<ul style="list-style-type: none"> - A régi iskola épületének kihasználása - gyerektábor - Kerékpárút hálózat kiépítése - Lakókörnyezet komfortosabbá tétele 	
Közzolgáltatások	

Sárhatvan	
Erősségek	Gyengeségek
Városszerkezet	
<ul style="list-style-type: none"> - Falusias környezet 	<ul style="list-style-type: none"> - A központi városrész nehezen érhető el - Nem tud szervesülni a központi városrészekkel
Gazdaság	
<ul style="list-style-type: none"> - Mezőgazdasági környezet – ilyen tevékenységet folytató szervezetek - Idegenforgalmi látványosság római katolikus kápolna (műemlék) 	<ul style="list-style-type: none"> - A sárhatvani munkaerő nagy része Székesfehérváron dolgozik
Társadalom	
<ul style="list-style-type: none"> - Erős helyi identitás tudat – Sárhatvanért Egyesület - Aktív sportélet 	-
Települési - környezet	
-	- Alacsony komfort fokozatú lakások

	<ul style="list-style-type: none"> aránya magas - Tömegközlekedés problémák a városközponttal - Nincs kerékpárút - Házak többsége régen épült - Nem teljes a közmű ellátottság - Járdák rossz állapotúak és szakaszosan kiépítettek
Közzolgáltatások	
Lehetőség	Veszély
Városszerkezet	
-	-
Gazdaság	
-	-
Társadalom	
-	<ul style="list-style-type: none"> - Néesség csökkenés - Szegregációs mutatója a legnagyobb a településrészek közül
Települési - környezet	
<ul style="list-style-type: none"> - Új lakóövezetek kialakítása (ha lenne az önkormányzatnak területe) - Kerékpárút hálózat kiépítése 	-
Közzolgáltatások	
-	- A közzolgáltatások teljes hiánya

Rétszilás	
Erősségek	Gyengeségek
Városszerkezet	
<ul style="list-style-type: none"> - Falusias lakóövezet 	<ul style="list-style-type: none"> - Nem tud szervesülni a központi városrészekkel
Gazdaság	
-	<ul style="list-style-type: none"> - Helyben nincs, munkalehetőség ezért ingáznak
Társadalom	
<ul style="list-style-type: none"> - Homogén lakosság - Domináns a lakófunkció - Erős a civil szervezet – Rétszilasi Klub 	<ul style="list-style-type: none"> - Nincs helyben foglalkoztatás
Települési - környezet	
<ul style="list-style-type: none"> - Közlekedési csomópont (vasút) - Sárbogárdhoz való közelsége - Rétszilasi tavak 	<ul style="list-style-type: none"> - Alacsony komfort fokozatú lakások aránya magas - Nincs kerékpárút

	<ul style="list-style-type: none"> - Nem teljes a közmű ellátottság - Nagy átmenő forgalom
Közzolgáltatások	
-	<ul style="list-style-type: none"> - Hiányzó közzolgáltatások - Leromlott műszaki állapotú művelődési ház
Lehetőség	Veszély
Városszerkezet	
- Alvó település kialakítása	-
Gazdaság	
- Turizmus lehetőségeinek bővítése	-
Társadalom	
-	<ul style="list-style-type: none"> - Néesség csökkenés - Öregedő társadalom
Települési - környezet	
<ul style="list-style-type: none"> - Kerékpárút hálózat kiépítése - Lakásépítés (alvó település) - Geotermikus energia kihasználása a Rétszilasi tavaknál 	<ul style="list-style-type: none"> - Leszakadó, leépülő településrész - Magas a por-, és zajszennyezettség
Közzolgáltatások	
-	

4 A SZEGREGÁLT VAGY SZEGREGÁCIÓVAL VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEK HELYZETÉRTÉKELÉSE (TERÜLETI ALAPÚ ÉS ÁGAZATI ALAPÚ HELYZETÉRTÉKELÉS)

Sárbogárdon a település sajátos szerkezete miatt jelentős problémaként jelenik meg a külső városrészek, illetve a kisebb-nagyobb külterületi lakott helyek leszakadása, szegregálódása. A város két szegregátumnak minősülő területe is a külső városrészekben található, valamint a szegregációval veszélyeztetett településrészek többsége is ott van.

Az önkormányzatnak jelentősebb számú, a szegregátumok létrejöttében szerepet játszó, szociális bérlakása nincsen. A város és a külső városrészek infrastrukturális helyzete javult valamelyest az elmúlt 10 évben, a város jelentősebb részén kiépült a szennyvízcsatorna. Ennek eredményeként elsősorban a város tengelyében lévő városrészekben lévő lakóingatlanok komfortfokozata emelkedett.

A külső városrészek - Sárhatvan, Kislók, Pusztaegres - szegregációs indexe meghaladja a 35%-t, amely megközelíti a városi átlag kétszeresét.

A városban két szegregátumnak minősülő terület van, az egyik Kislókon, a másik Sárhatvanon, tehát mindkét szegregátum a városközponttól elkülönülő, jelentős távolságra lévő, a külső városrész szövetébe ágyazott szegregátum. A két szegregátum elsősorban a településeken élők iskolai végzettsége, és a végzettség miatt szinte predesztinált munkanélküliségi mutatók miatt minősül szegregátumnak. Ennek magyarázata elsősorban a szegregátumok korösszetételében, illetve megélhetési formákban kereshetők.

A kislóki szegregátum korösszetétel alapján előregedő területet ölel fel, a lakosság több mint 34%-a 60 év feletti, ezzel szemben nagyon alacsony a fiatalok száma. Az idősebb népességnek korábban nem volt lehetősége magasabb iskolai végzettség megszerzésére.

Sárhatvanon a demográfiai mutatók a városi átlaghoz közelítenek, itt a szegregátum kialakulásának egyik oka a mezőgazdasági foglalkoztatottak magas száma. A mezőgazdaságban dolgozók alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkeznek, a mezőgazdaság szerkezeti átalakulása, gépesítése a megélhetésük alapjait ásta alá. A roma népesség egyik szegregátum esetében sem felülreprezentált

A városszerkezete miatt jelentős számú külterületi lakott hely van a településen, ezek mérete a néhány főtől a tíz-húsz főig terjed.¹ A kisebb, általában

¹ 3.4.2.pontban ismertetésre kerültek

egy-két család által lakott külterületi lakott helyek száma az utóbbi évtizedben csökkent. A jövőben várhatóan csak azok a puszták maradnak meg, ahol a lakók életmódja, megélhetése a lakhatással össze van kapcsolva, tehát elsősorban a mezőgazdaságtól függ. Az egyetlen nagyobb külterület Nagyhörcsök-pusztá, ahol a korábbi állami gazdaság mellett kialakulóban van egy külterületi szegregálódó lakóterület.

A szegregátumok részletes bemutatását az IVS 1. sz. melléklete, az Antiszegregációs Terv tartalmazza.

5 A HELYZETELEMZÉS ÖSSZEGZÉSE

A városi és a városrészi SWOT-ok, valamint az antiszegregációs terv helyzetelemzése alapján összegezhető, hogy a munkahelyek hiánya, a stagnáló gazdasági helyzet, a demográfiai tendenciák romlása és a külső városrészek leszakadásának, szegregálódásának veszélye Sárbogárd város legsúlyosabb problémái.

Térszerkezeti – infrastrukturális - társadalmi problémák

A sajátos szerkezetű város tengelyében szerveződött városias részeitől (Sárbogárd, Sárszentmiklós, Alsótöbörzsök) fejlettség tekintetében egyre távolabb kerülnek az ún. „külső” városrészek, amelyek bár közigazgatási értelemben városrészekké váltak, falusias településjellegüket, annak pozitív és negatív vonásaival együtt megőrizték. A jó minőségű környezet és az erős helyi identitástudat településükhöz kötné a külső városrészek lakosságát, a hiányos vagy hiányzó vonalas és közüzemi infrastruktúra és szolgáltatási környezet, valamint a munkalehetőség hiánya a településrészek elhagyására ösztönzi azokat, akik mobilisak, így főként a fiatalokat és az aktív munkavállaló korú lakosokat.

A természetes fogyás, elvándorlás azonban nemcsak a külső városrészekre jellemző. 2000-től a város egészét érintve fogy a népesség, a természetes fogyás üteme gyors. A fiatal korosztályok elvándorlása, az öregedési tendencia erősödése felhívja a figyelmet arra, hogy a város népességmegtartó ereje gyenge.

A város jelenének kulcskérdése és ezzel együtt a jövő záloga a stagnáló város gazdaságának újra pozicionálása, negatív foglalkoztatási tendencia megfordítása.

Stagnáló gazdaság

A város gazdasága jelenleg gyenge állapotban van, úgy a GDP előállítását, mint a foglalkoztatást tekintve. A gazdasági szervezetek közt csak mikro- és kisvállalkozások vannak jelenleg, a középvállalkozási méretet elérő és nagyvállalati szervezet már nincs. A vállalkozások jelentős része kényszervállalkozás, tevékenységük önfoglalkoztató vagy jövedelemkiegészítő jellegű. Ezt az is mutatja, hogy a válság kezdete óta nőtt a vállalkozások száma.

A foglalkoztatottak jelentős része nem helyben dolgozik, ingázik. A Sárbogárdon dolgozók többsége a szolgáltatási szektorban dolgozik. A város legnagyobb foglalkoztatója az önkormányzat.

A munkanélküliek száma 2001. óta majdnem megduplázódott.

Mezőgazdaság

Sárbogárd múltjában és jelenében is a legmeghatározóbb hatású ágazat a mezőgazdaság, melynek egyik legnagyobb előnyeként a talajadottságait érdemes kiemelni.

Történelmileg és jelenleg is a szántóföldi gabonatermesztés a legjellemzőbb. A múltban a gabonanövények mellett a fejlett állattenyésztéshez kötődő takarmánynövények, valamint a zöldség és gyümölcsstermesztés jellemző volt, mára a gabonatermesztés, főként a kukorica és búza termesztése dominál. A valaha fejlett állattenyésztés, melyen belül a sertés volt a legjellemzőbb, elsorvadt. Megkezdődött az olajos tartalmú energianövények termesztése, várható ennek felfutása a dunaföldvári nagy kapacitású etanolüzem működéskébe vonása kapcsán.

Az agrárium foglalkoztatási képessége jelentősen lecsökkent, szükséges lenne a kertészeti ágazat és a termékfeldolgozás újraélesztése, mely jelenleg csak hobby szinten működik.

Ipar

A városnak viszonylag kevés ipargazdasági hagyománya van, azonban a 70-es – 80-as években a Videoton helyi üzeme jelentős előrelépést jelentett. A

rendszerátváltást követően új üzemek is létesültek, melyek viszonylag rövid működés után megszűntek. Ugyanez történt a Videoton üzemével is, 2008-ban végleg leállt a gyártás. Székesfehérvár fejlődése háttérbe szorította az egyébként logisztikai tekintetben jó pozícióval rendelkező Sárbogárdot, a város jelentősebb ipari foglalkoztató nélkül maradt.

Megszűnt a honvédelmi foglalkoztatás is, mely után a 80 ha-os területen elhelyezkedő laktanya funkciótlanná vált.

A város önfenntartó képességét az ipar megszűnése érzékenyen érintette, egyedül a Mannesmann távozása 150-170²MFt iparúzési adókiesést jelentett.

A város gazdasági struktúrája ezzel súlyosan iparhiányossá vált, miután a monokultúrás mezőgazdaságra sem épül élelmiszeripari vagy egyéb ipari feldolgozás.

Az elhagyott ipari létesítmények nagy potenciált jelentenek a város számára, hiszen ezen épületek lehetőséget nyújtanak gyors ipartelepítésre akár összeszerelő üzemi, vagy műanyagipari, élelmiszeripari témában.

Szolgáltatás

A **kereskedelem** terén a kiskereskedelem a legjellemzőbb. A város lélekszámához viszonyítva a kiskereskedelmi üzletek száma magasnak mondható, ez összefügg a város nagy területi kiterjedésével. Bár a város jól el van látva bevásárlóközpontokkal, ezek megjelenése a boltok számára nem gyakorolt csökkentő hatást. Az üzletek száma stagnáló tendenciájú.

A **vendéglátó** üzletek száma is stagnál. Annak ellenére, hogy a város turizmusa gyenge, így az egységek főleg a helyi lakosságot látják vendégül, az ellátottság úgy mennyiségi, mint minőségi tekintetben megfelelő.

Logisztika: A város vasúti és közúti tekintetben is az átlagosnál lényegesen kedvezőbb helyen fekszik, logisztikai kihasználtsága ennek ellenére jelentéktelen. Úgy a kihasználatlanná vált ipari bázisok, mint az elosztó szerepű raktározás, finishing, termékfeldolgozás terén kihasználatlan lehetősége az országnak, mely a jelenleginél lényegesen nagyobb figyelmet érdemel helyi és térségi, sőt, országos szinten is.

² HVG HVG 2000/28 07.15. 12. Céglátás híre

Info-kommunikációs szolgáltatások

Az info-kommunikációs szolgáltatások terén a város egyértelműen vásárlói pozícióban van, mivel a nagy szolgáltatók uralják a piacot, s Sárbogárdon nem foglal helyet a városhoz képest külső piacra szolgáltató egység. A helyi TV-k a helyi lakosság számára szolgáltatnak. A város ellátottsága az Internet, a mobil Internet, helyi TV vonatkozásban egyaránt jó.

Turizmus

A város turisztikai tekintetben is elmaradott pozícióban van, miután nem rendelkezik szervezett turisztikai ágazattal. A szálláshelykínálat és a vendéglátó kapacitások kínálata jónak minősíthető, a kapacitáskihasználás azonban nagyon alacsony és esetlegesen alakul. Meglévő lehetőség a helyi tavakhoz és a környékhez köthető természetturizmus, potenciálként lehet számolni a falusi turizmus, az agrárturizmus valamint a termálturizmus lehetőségeinek kihasználásával. A leggyorsabb eredményt a szervezett turizmus feltételeinek megteremtésével lehet elérni. Távlatokban a kormeghatározások alapján a gazdag régészeti emlékek turisztikai szempontokat is figyelembe vevő feltárására és termékfejlesztésére lehet még építeni.

Összességében tehát a gazdaság újra pozicionálása megkerülhetetlen, mivel a város meghatározó gazdasági ágazata, az agrárium alacsony foglalkoztatási hatást képes gyakorolni monokulturális jellege és iparosodott technológiái, valamint a termékfeldolgozás hiánya miatt, a város ipara pedig nem jelentős.

A város jó közlekedési pozíciója, logisztikai lehetőségei, az agrárhagyományok és a mezőgazdaságban rejlő potenciál, a stratégiai gondolkodás mellett elkötelezett városvezetés, a párbeszédre kész, erős civil szerveződések, a helyi identitás tudat ereje: együttesen lehetőséget nyújtanak a város fejlődésének elindítására. Ehhez szükséges a fejlesztéseket megalapozó közép-és hosszú távú stratégia.

6 STRATÉGIA

6.1 A város jövőképe

Sárbogárd hosszú távon akkor válhat esélyessé a helyzetelemzésben feltárt negatív tendenciák megfordítására, ha az egészséges természeti környezet megóvása mellett jó komfortérzetet nyújtó életminőséget és munkahelyeket tud nyújtani lakosai számára.

A stagnáló gazdaság fellendítése, a munkahelyteremtés olyan alapcélja a városnak, mely nélkül minden egyéb erőfeszítése kudarcra van ítélve, hiszen főként a fiatalok karrier-és megélhetési lehetőségeikért hagyják maguk mögött a várost.

A foglalkoztatás bővítése mellett a város agrárhagyományai, az agrárium jövedelemtermelés által biztosított jelentősége és a háztáji gazdálkodás továbbélése a családok életében esélyt nyújt arra, hogy az élelmiszer-előállítás tekintetében minél nagyobb fokú önfenntartásra törekedjen a város.

A városvezetésnek válaszokat kell találnia arra is, hogyan lehet differenciáltan kezelni a városias és a falusias települési minőségeket, anélkül, hogy a külső városrészek elslummosodnának, ill. hogy a vidékies kisvárosi jelleg megtartásával hogyan válhat kényelmes, öko-tudatos várossá a település.

A kistérség egyetlen városaként Sárbogárd nem kerülheti meg azt a kihívást sem, hogy társadalmi felelősséget vállalva a környező településekért, a kistérség ipari, agrár-ipari fejlesztési és foglalkoztatási központjává váljon.

A fentiek figyelembevételével Sárbogárd pozitív jövőképében a lakosai számára jó komfortérzetet biztosító életminőséget, fenntartható, egészséges környezetet nyújtó, a javuló foglalkoztatás elérése érdekében a helyi és a betelepülő vállalkozások számára vállalkozóbarát feltételeket teremtő város vízióképe jelenik meg. Olyan városé, amely a kistérség ipari, agrár-ipari fejlesztési és foglalkoztatási központjává válik.

A város törekszik arra, hogy az önfenntartás minél jellemzőbb legyen a településen.

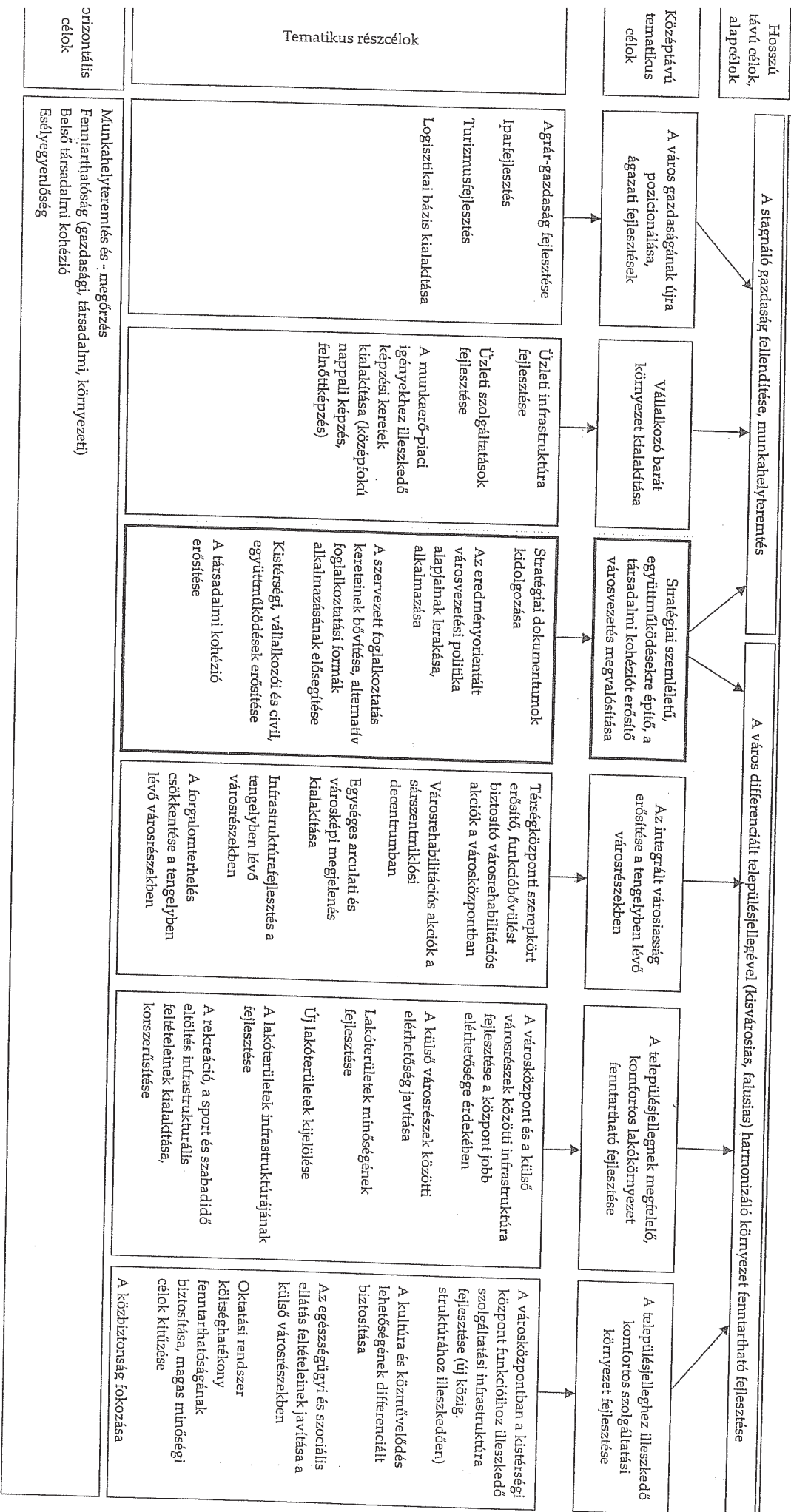
6.2 Fejlesztési célok meghatározása a városra és a városrészekre vonatkozóan

6.2.1 Sárbogárd város célrendszere

A fentiek figyelembevételével jelöltük ki Sárbogárd hosszú távú alapcéljait 15 - 20 éves időtávlatra, és ezekhez illeszkedően a középtávú célokat, melyek 7 évre fogalmazznak meg követendő irányokat és határoznak meg fejlesztési mozgásteret a városvezetés számára.

Az alábbiakban olyan célrendszer látható, amely a középtávú stratégiai célok eléréséhez szükséges programokat is rögzíti.

Sárbogárd jó komfortérzetet biztosító életminőséget, fenntartható, egészséges környezetet nyújt lakosai számára, a javuló foglalkoztatás elérése érdekében pedig a helyi és a betelepülő vállalkozások számára vállalkozóbarát feltételeket teremt. A város a kistérség ipari, agrár-ipari fejlesztési és foglalkoztatási központjává válik. A város a külső folyamattoktól való kiszolgáltatottsággal szemben az önfejlettségre képes települések sorába lép.



6.2.2 Alapcélok (hosszú távú célok)

A város jövőképehez kapcsolódó alapcélok tehát a stagnáló gazdaság fellendítése, a munkahelyteremtés, valamint a város differenciált településjellelgevel harmonizáló természeti és épített környezet fenntartható fejlesztése.

A város mai napig nem heverte ki a mezőgazdaság gépesítésével járó munkaerő piaci negatív fordulatot. A feleslegessé vált munkaerő egy részét és csak egy ideig felszívták a betelepülő, majd a várost és a munkaerőt rövid idő után magára hagyó vállalkozások (Videoton, Mannesmann, stb.).

A sárbogárdi foglalkoztatottak nagy része munkanélkülivé vagy ingázóvá vált, vagy elvándorolt Sárbogádról. A népességmegtartó erő megbicsaklása és fogyása csak akkor javulhat, ha a városvezetés a számára adott mozgásteret kihasználva mindent megtesz a foglalkoztatás javításáért. A tematikus célokban fogalmaztuk meg azokat a célokat, melyek elérése hozzájárulhat a foglalkoztatás javulásához.

A város alapcéljaként azonosítottuk annak a kihívásnak való megfelelést is, mely a sajátos szerkezetű település városrészeinek integrációját a településtípusoknak megfelelő harmonikus fejlesztésekkel oldja meg. Az ország Sárbogárd város nevét hallva egy városra - többnyire a vasúti csomópontra gondol - és nem azokra a kis településekre, melyekből a város szerveződött, s melyekben a lakók őrzik valamikori identitásukat. A város az integrációt úgy kívánja erősíteni, hogy a tengely városrészeiben erősíti a városias jelleget, a városrészekben azonban az egészséges, falusias jelleg megtartását tartja célnak, és főként a közösségi funkciót erősíti.

6.2.3 A tematikus (középtávú) célok, területi hatókörüik és számszerűsíthető eredmények

6.2.3.1 A fenti alapcélokhoz illeszkedő (közép távú) tematikus célok (2012-2019) az alábbiak:

A város gazdaságának újra pozicionálása, ágazati fejlesztések

Többször azonosítottuk már a város legsúlyosabb problémáját, a stagnáló gazdasággal összefüggő alacsony foglalkoztatási szintet. A foglalkoztatás-bővítés lehetséges eszközei az ágazati fejlesztések. A mezőgazdasági hagyományokkal rendelkező Sárbogárdon napjainkban is a leghangsúlyosabb ágazat a mezőgazdaság, de ahhoz, hogy az ágazat a foglalkoztatás kiterjesztéséhez hozzá tudjon járulni, elengedhetetlen feltétel az agrárium szerepének és lehetőségeinek újragondolása egy agrár-foglalkoztatási program keretében. Az organikus gazdaság megteremtése, a helyi termékek rendszerének kialakítása hozzájárulhat a természeti környezet fenntartható fejlesztéséhez és a helyi termékek előállítására épülő, az önfenntartási képességet értékként tisztelő attitűd kialakításához.

A város ipara jelenleg nem súlyponti ágazat, a korábbi időszakok ipari infrastruktúrája azonban induló előnyt jelenthet a potenciális befektetők számára. A befektetővonzás alapfeltételeit ki kell dolgoznia a városvezetésnek, mert napjainkban barnamezős hasznosítási program, befektetési portfólió és lobby erő nélkül esélytelen Sárbogárd a befektetővonzásra. Az ipartelepítés, a termálvíz-kapacitás kutatása, létrehozása, a megújuló energiatermelés feltételrendszerének kidolgozása keretfeltétele az iparfejlesztésen alapuló foglalkoztatás-bővítésnek. Más szempontból a helyben előállított energia a világpiaci áraknak való kiszolgáltatottság csökkentése, az önfenntartó képesség erősítése szempontjából is fontos.

A városnak nincs turisztikai terméke. A termékfejlesztéshez rendelkezik vonzerőkkel a város, de ezek termékké fejlesztése, a turizmus helyi rendszerének kialakítása is célja a városnak, mellyel hozzájárulhat a stagnáló gazdaság fejlesztéséhez.

Vállalkozó barát környezet kialakítása

Az ágazati fejlesztések eredményességének feltétele a vállalkozóbarát környezet kialakítása. Az üzleti infrastruktúra és az üzleti szolgáltatások fejlesztése nemcsak a

betelepülő, hanem a helyi vállalkozók szempontjából is fontos háttér dimenzió. Az önkormányzat az alternatív foglalkoztatási formák kialakítását, a helyi termékek piacosítását foglalkoztatási program kidolgozásával támogathatja. Komoly lobbyerő szükséges ahhoz, hogy a város a jelenlegi képzési kereteket a munkaerő piaci igényekhez igazítva a mezőgazdasági szakképzés/felnőtt képzés lehetőségeit megteremtse, amennyiben ezt a szakképzési törvény lehetővé teszi. Meg kell teremteni az infrastrukturális és szolgáltatási feltételeket ahhoz, hogy a helyi vállalkozók megfelelő háttérrel legyenek képesek vállalkozásuk elindítására és fejlesztésére.

Stratégiai szemléletű, együttműködésekre építő, a társadalmi kohéziót erősítő városvezetés megvalósítása

A fenti célok megvalósításának sikeréhez akkor fűzhet reményt a város, ha a város vezetése stratégiai alapú forgatókönyv mentén politizál, széles társadalmi nyilvánosságot biztosítva az elképzeléseinek, programjainak. Jelenleg nincs a városnak az IVS-en kívül releváns városfejlesztési stratégiai dokumentuma. Az érvényben lévő Városfejlesztési koncepció alapvetően nem tekinthető stratégiai dokumentumnak, mivel főként az infrastruktúra hiányok pótlásának teljes körűségére törekszik prioritások, differenciálás nélkül. Hosszú- és középtávú stratégiával, turisztikai koncepcióval, városmarketing programmal, befektetési portfólióval, városdiplomáciai, partnerségi koncepcióval, foglalkoztatási, képzési koncepcióval, hosszú- és középtávú finanszírozási koncepcióval illetve tervvel stb. nem rendelkezik a város. (Semmilyen szél nem jó annak a kapitánynak, aki nem tudja, hol van és melyik kikötőbe tart.) A fejlődés alapkritériuma, hogy a város pontos helyzetismerettel és világos célokkal rendelkezzen, melyhez minden fontos működési területen szakterületi programot, cselekvési tervet csatol. (Nem a programok hosszúsága a fontos, hanem hogy relevánsak, konkrétan értelmezhetőek és végrehajthatóak legyenek.) A foglalkoztatási koncepció mindezek közül a legsürgősebbnek tűnik, ennek keretében a városvezetés rendelkezésére áll az a lehetőség, hogy tervezze, generálja, szervezze a közfoglalkoztatást, a családi önellátó gazdálkodás újbóli meghonosítását és a szociális foglalkoztatást, valamint a kisárutermelést, melyek jelentős lépést képezhetnek a családok önfenntartó képességének fejlesztése felé.

A város erőssége, hogy a civil szervezetei jól szervezettek. A velük való párbeszéd mellett szükséges az egyházakkal, a kistérség településeivel való kapcsolat működtetése is.

Az integrált városiasság erősítése a tengelyben lévő városrészekben

A város területi alapú fejlesztési irányai a városias városrészek és a falusias városrészek differenciált infrastrukturális és szolgáltatási fejlesztéseikhez kötődnek. Két akcióterület felel meg a Városfejlesztési kézikönyv útmutatásainak és a város fejlesztési elképzeléseinek.

Két nagyobb városrehabilitációs akciót tervez az önkormányzat a tengelyben lévő városrészekben a városias jelleg erősítése érdekében. Ezeken kívül a hiányzó közművek kiépítésével, a környezetterhelés csökkentésre irányuló akcióval járul hozzá a város fenntartható fejlődéséhez.

A településjellegnek megfelelő, komfortos lakókörnyezet fenntartható fejlesztése

A helyben elérhető munkahelyek mellett a lakókörnyezet komfortosabbá tétele jelenthet komoly népességmegtartó erőt. A komfort mást jelent a városias és a falusias városrészekben. A külső városrészek lakóinak komfortérzetét hatékonyan javítja, ha a városközpont és a lakóhelyük közötti infrastruktúra és közlekedésfejlesztés eredményeként javul a városközpont, valamint a városrészek egymás közötti elérhetősége. A teljes település esetében fontos a felszíni vízelvezetés problémájának megoldása több ütemben. A korszerűsítésre szoruló lakásállomány felújítása, energetikai korszerűsítése, a hiányzó közművek kiépítése jelentős népességmegtartó erőt jelenthet. Ehhez persze fontos lenne a lakosságmegtartó erő foglalkoztatási oldalról történő megerősítése is.

A rekreáció, a sport és szabadidő eltöltéséhez szükséges infrastruktúra és a kapcsolódó szolgáltatási háttér kialakítása elsősorban a fiatalok helyben tartását tenné esélyessé. Fontos lenne felmérni, hogy az új lakóterületek kialakítására mekkora a helyi igény. lakossági intrejuztatás során derült ki, hogy pl. Kislókon kistérségi lakosok és székesfehérvári fiatalok érdeklődnek telkek iránt.

A településjelleghez illeszkedő komfortos szolgáltatási környezet fejlesztése

A városközpont közigazgatási szolgáltatásait hozzá kell igazítani az új közigazgatási törvény által meghatározott követelményekhez. Az intézményi struktúra átalakulásával az ingatlanok hasznosítása mellett újra kell tervezni a szolgáltatástervezést is.

Az egészségügyi-és szociális ellátások rendszerét kívánatos újragondolni a külső városrészek felől megfogalmazott igények és az önkormányzat pénzügyi forrásainak figyelembevételével.

A kultúra-és közművelődés-szervezés a civil szervezetek aktív együttműködésével a városközponti és a városrészek által biztosítandó szolgáltatások összehangolását igényli.

Az oktatási rendszer költséghatékony működtetésnek feltételrendszerét a tanulói létszámok alakulása és a jelenlegi oktatási törvény szellemének való megfelelés keresztmetszetében kívánatos újragondolni.

6.2.3.2 A tematikus célok hatóköre és számszerűsíthető eredmények

Az 1. tematikus cél a gazdaság újra pozicionálásának, az ágazati fejlesztéseknek a beindítása elsősorban a mezőgazdasági területekre (Ma, Mk), a gazdasági területekre (Gip és Gksz területek) irányul. Az iparterületek és kereskedelmi-szolgáltató területek a várostengelyben lévő városrészekben találhatóak, ez a cél területi hatóköre.

Számszerűsíthető eredmény: a termelő szektorokban a foglalkoztatás bővülése 10 %-kal.

A 2. tematikus cél a vállalkozóbarát környezet kialakítására irányul. Területi hatóköre elsősorban, de nem kizárólagosan Sárbogárd városrész és Sárszentmiklós.

Számszerűsíthető eredmény: 3 db új vállalkozás betelepődése a városba

A 3. tematikus cél a stratégiai alapú városvezetés, együttműködések erősítése, újraszervezése nem klasszikusan területi alapú célkijelölés, ugyanakkor a cél megvalósulása esetén az egész város, sőt a kistérség is érezni fogja a célteljesítés hatását.

6.2.4 A tematikus célokhoz kapcsolódó tematikus részcélok és programok

Középtávú tematikus cél	Tematikus részcélok	Operatív programok/programelemek
KTC 1. A város gazdaságának újra pozicionálása, ágazati fejlesztések	Agrár-gazdaság fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> - agrár-foglalkoztatási program kidolgozása, elindítása - az organikus gazdaság megteremtésének feltételrendszerét és intézkedési tervét összefoglaló program kidolgozása, elindítása - a helyi termék rendszerének kialakítása, működtetése - a biomassa előállítási program kidolgozása, elindítása - az élelmiszer-feldolgozás fejlesztési lehetőségeinek felmérése, fejlesztése
	Iparfejlesztés	<ul style="list-style-type: none"> - a barna mezős területekre hasznosítási program kidolgozása - a megújuló energia termelésre vonatkozó program kidolgozása, elindítása - a termálvíz kapacitás kutatása, felmérése, létrehozása - ipari park, iparterület fejlesztési program - ipartelepítési program (elektronikai, gépipar telepítési lehetőségek vizsgálata, szervezése) - célzott, programszerű befektető keresés
	Turizmusfejlesztés	<ul style="list-style-type: none"> - turisztikai termékek kialakítására vonatkozó program kidolgozása, elindítása <ul style="list-style-type: none"> o agrárturizmus o természet-turizmus, aktív turizmus o wellness, rekreáció o kulturális és

		<p>rendezvény-turizmus</p> <ul style="list-style-type: none"> - a turizmus helyi rendszerének kialakítására vonatkozó program kidolgozása, elindítása - kapcsolódás a környezet turisztikai rendszeréhez
	Logisztikai bázis kialakítása	<ul style="list-style-type: none"> - A logisztikai bázis telepítésének előkészítése (területek kiválasztása, ingatlanvásárlás, csere, infrastruktúra tervezése) - Logisztikai bázis létrehozása - Humánerőforrás megszervezése, képzése - Együttműködések hálózatának kialakítása
KTC.2. Vállalkozó barát környezet kialakítása	Üzleti infrastruktúra fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> - ipari park címhez szükséges feltételek kialakítása - inkubátor ház létrehozása - befektetés-támogató adópolitika kialakítása, alkalmazása
	Üzleti szolgáltatások fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> - az üzleti szolgáltatások logisztikájának kialakítása, fejlesztése - befektetés generálás - vállalkozó-képzés - üzleti tanácsadás - közüzemi infrastruktúra biztosítása a fejlesztési területeken
		-
	A munkaerő-piaci igényekhez illeszkedő képzési keretek kialakítása (középfokú nappali képzés, felnőttképzés)	<ul style="list-style-type: none"> - a munkaerő piaci adatgyűjtés megszervezése, elemzése, adatbázis kialakítása - szakmát adó képzések programjának kidolgozása (szakképzés, felnőtt képzés) - továbbképzési lehetőségek kialakítása a jelenlegi közoktatási struktúra felhasználásával - a HEMO hasznosítása oktatási bázis célú felhasználásra

<p>KTC.3. Stratégiai szemléletű, együttműködésekre építő, a társadalmi kohéziót erősítő városvezetés megvalósítása</p>	<p>Stratégiai dokumentumok kidolgozása</p>	<ul style="list-style-type: none"> - városfejlesztési koncepció kidolgoztatása - turizmus-fejlesztési koncepció kidolgoztatása - foglalkoztatási program kidolgoztatása - befektetés szervezési stratégia kidolgozása városmarketing stratégia - városi identitástudat erősítése - környezettudatos szemlélet általánossá tétele - a szabályozási, beépítési tervek, fejlesztések integrációs célú újragondolása, módosítása
	<p>Az eredményorientált városvezetési politika alapjainak lerakása</p>	<ul style="list-style-type: none"> - menedzsment szemlélet erősítése - a városüzemeltetés rendszerének korszerűsítése - a vagyongazdálkodás racionalizálása - a városképviselő erősítése - környezettudatosság általánossá tétele - az irányítás, együttműködések informatikai hátterének kialakítása
	<p>A szervezett foglalkoztatás kereteinek bővítése, alternatív foglalkoztatási formák alkalmazásának elősegítése</p>	<ul style="list-style-type: none"> - program kidolgozás és megvalósítás a közmunka, a családi gazdaság, a szociális gazdaság és a hálózatszervezés lehetőségeinek fejlesztésére
	<p>Kistérségi, vállalkozói és civil együttműködések erősítése</p>	<ul style="list-style-type: none"> - az új közigazgatási rendszerhez való illeszkedés programja - a kistérségi szerepek erősítésére vonatkozó program - új civil együttműködési kultúra kialakítására vonatkozó program
	<p>A társadalmi kohézió erősítése</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok beilleszkedésének, képzésének és re-integrációjának segítése - A szociálisan rászorulóknak